

DE VOGELS UIT MIJN NESTKASTJES OP NOORD-HOUDRINGE. 411

gezegd wordt, weet ik meteen, dat degeen, die het zegt, niet veel met vogels heeft omgegaan en van het intiemere leven met deze dieren geen ondervinding heeft.

Veel menschen hebben musschen, die heel gemoedelijk binnen komen stappen, anderen zijn al wat verder en houden er ook dergelijke roodborstjes op na. Waarom zou het ons ook niet bij de meezen kunnen gelukken? Men moet met de vogels leeren omgaan en dat is een heele moeite. Wie veel met vogels omgaat, weet, dat men nog steeds onhandigheden begaat, maar, aldoende leert men.

Ergens schrijft de heer Thijssse, het dat bij dergelijke wilde boschvogeltjes toch wel niet zal gelukken. Maar dat valt ook alweer mee. De koolmees wordt niet zoo gauw intiem met de menschen en hij vertrouwt ze maar niet zoo dadelijk als de roodborstjes en daar handelt hij voorzichtig mee ook.

Maar als het ook eenmaal gelukt is het vertrouwen van zoo'n mees te winnen, dan wordt het dier nog veel gemoedelijker en hij vertrouwt u dan ook geheel en gaat nog veel verder dan de roodborstjes en musschen. Want het is gelukt, het zoover te brengen, en daarvan wil ik iets vertellen.

D. TOLLENAAR.

(Wordt vervolgd).

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

BOEKBESPREKING.

De 2e druk van „Vogelcultuur”, door G. Wolda. — Dit min of meer populaire boekje ¹⁾, dat immers voor de mannen uit de praktijk, landbouwers, e.d. in de eerste plaats bestemd is, bevat toch een aantal mededeelingen, die voor allen, zoowel landbouwers, als wetenschappelijke onderzoekers en natuurliefhebbers van 't allerhoogste belang zijn.

Evenals de 1e druk bevat 't gegevens over het nut van nestkastjes en allerlei andere praktische mededeelingen, maar hier wil ik 't niet over hebben.

In de eerste plaats echter een kwestie, die dringend de aandacht vraagt. Dit is de vraag van vogelbescherming. En nu blijkt uit de mededeelingen in dit boekje wel, dat zoo spoedig mogelijk (er is feitelijk geen oogenblik te verliezen, elken dag gaat op 't oogenblik onze vogelstand achteruit) strenge bescherming noodig is. „Ik draag reeds lang de opvatting mede”, zoo schrijft de heer Wolda, „dat onze geheele Nederlandsche vogelstand een vrij constante grootheid is, waarvan ik nadrukkelijk getuig, dat in een periode van tien jaar aan de zeldzame soorten *duidelijk een geleidelijke achteruitgang* te constateeren valt. In het kort gezegd hierdoor, omdat op die soorten uit pure onwetendheid maar altijd roofbouw wordt toegepast. De nieuwe vogelwet heeft bedoeld hieraan een einde maken, maar dat is helaas niet gelukt”.

Zooals ik reeds eerder in dit tijdschrift schreef, is een vogel zóó gebonden aan 't gebiedje waar hij leeft, dat hij dit slechts verlaat, als zijn leven ernstig op 't spel staat. Woont een vogel eenmaal op een plaats, dan gaat hij daar niet vandaan, al wordt 't heele terrein veranderd, al komen er villa's of al verdwijnen de intieme plekjes, als hij maar kan blijven leven. En dat gaat meestal wel. Prachtig, zal men zeggen, door villabouw en cultiveering verdwijnen dus de oorspronkelijke vogels meestal niet. Ja, 't stemt overéén met de praktijk, die ons soms ook een tijd doet denken, dat we door 't aanleggen van villaparken, 't ontginnen van heerlijke wilde vogelplekjes de dieren niet verjaagd hebben. Het schijnt, zooals de heer Thijssse 't geloof ik ergens heeft geschreven, of de tijd gekomen is, dat de leeuw en 't lam in harmonie met elkaar zullen leven! Maar de teleurstelling is bitter, want de eerste jaren langzaam en bijna onmerkbaar, maar na een tiental jaren reeds heel sterk waar te nemen is de achteruitgang van die vogels, die niet bij huizen en cultuurland thuis hooren. Hoe komt dat dan? Wel, door de gebondenheid aan hun gebiedje blijven de ouden wel wonen, waar ze zijn, totdat ze sterven, maar hun nesten worden vernield in de nabijheid der huizen en als de jongen al uitkomen, dan gaan ze zich ergens anders vestigen, ze zullen zeker niet de ongunstige broedplaatsen van hun geboortegrond als woonplaats uitkiezen. Want ik wees er reeds eerder op, dat de jongen rondtrekken in den herfst, dan paren en een terrein opzoeken, dat niet alleen voor hun soort geschikt moet zijn, maar ook een terrein, waar zoo makkelijk mogelijk aan voedsel te komen is, om er 't volgend jaar een nieuw broedsel te kunnen grootbrengen. Ligt 'n dergelijk terrein dicht bij hun geboorte-

¹⁾ Op aanvraag gratis verkrijgbaar bij de Directie van den Landbouw, Bezuidenhout te 's-Gravenhage.

grond, dan zullen ze zich allicht daarom heen vestigen. Maar is 't terrein niet veilig, dan gaan ze elders zoeken. Door dit bewonen van een eigen terrein komt nog een ernstige zaak, nl. schiet men de vogels weg, dan zullen er geen nieuwe voor in de plaats komen. Dat dit wel gebeurde zou al heel toevallig zijn en de practijk leert bovendien, dat 't zóó goed als nooit gebeurt. Ik zelf nam nooit waar, dat eenmaal verdwenen soorten, weer terugkwamen. Ook de heer Wolda zag nooit iets dergelijks. *Vooral bij zeldzame vogelsoorten is dit gevaar zeer ernstig.* 't Is ook wel te verklaren. De kans, dat een zeldzame vogelsoort, die dus een gering aantal jonge vogels voortbrengt, zich weer op de plaats, waar ze uitgeroeid is, zal vestigen is immers zeer gering. De weinige jongen, waarvan slechts enkele terechtkomen, zullen eerst in hun eigen buurt geschikte terreinen gaan opzoeken. De rest zal elders op de wereld gaan zoeken. De kans, dat nu net in onze omgeving een paartje daarvan terecht zal komen, is dan toch wel onbepaald klein. En practisch gebeurt 't niet, vooral ook daar op dergelijke zeldzaamheden op hun reis een ware jacht wordt gemaakt. *Eenmaal verloren vogelsoorten, hetzij door cultuur of villabouw, hetzij door wegschieten, vangen of uithalen der broedsels, zijn dus voor altijd verloren.*

De heer Wolda zegt hierover: *»Mijn ervaring heeft mij geleerd, dat de maatregelen, die een vervallen vogelstand weer op peil moeten brengen, uitsluitend de nog overgebleven soorten van het terrein en de naaste omgeving ten goede komen, en dat het — meermalen beweerde — terugkieren van vroegere soorten uitgesloten is. Dit is in strijd met al de regelmaat, die ik tot nog toe in het vogelleven heb kunnen ontdekken. En dit is de overwegende reden, waarom we met onze pogingen om te helpen behouden, wat we nog hebben, haast moeten maken.*

Aan alle mogelijke jachtopzieners wordt de vrije hand gelaten in 't schieten van vogels, die volgens hun oordeel schadelijk zijn. Op aanvraag krijgen alle jachtopzieners dat recht van den Burgemeester hunner gemeente. Z. g. ornithologische inrichtingen schieten wel voorname de zeldzaamheden weg. Liefhebbers schieten zooveel als ze willen, ondanks dat de vogelwet dit verbiedt. En als er dan weer een paar bijzonder zeldzame vogels worden geschoten, wordt dat in alle kranten vermeld met den naam van den kranigen jager er bij, ondanks dat de vogelwet 't verbiedt. Jagers en liefhebbers schieten van alles, ondanks dat er een vogelwet is. Tot zelfs op onze natuurmonumenten toe worden de vogels nog niet geheel met rust gelaten.

Ik wil enkele voorbeelden geven. Eerst van die jachtopzieners, die overal de vrije hand in hebben. Eén, met wien ik veel te maken heb, kwam me pas vertellen, dat hij examen jachtopziener had gedaan. Hij kende wel 15 soorten valken nu uit elkaar, precies wist hij de verschillen. Den volgende dag maakten we een wandeling. »Wacht«, zei hij plotseling, »die krem (sperwer) moet ik even neerleggen, die daar boven in de lucht schreeuwt. Ik had nauwelijks den tijd hem te zeggen, dat 't 'n torenvalk was, die onder de bescherming der vogelwet valt. Maar hij schudde zijn hoofd, hij schoot en de torenvalk viel dood neer. Ziet u wel, dat 't 'n krem is, zei hij op den torenvalk wijzende, die voor onze voeten lag! De man kende 15 valken met al hun verschillen uit elkaar!

Thans zou 't toch niet meer helpen, al wist hij, dat 't 'n torenvalk was, want z'n jachtopzienersexamen had hem door den Burgemeester zijner gemeente gelegenheid gegeven, thans zelf te bepalen wat schadelijk en nuttig was, zooals hij met trots zei. »Maar, voegde hij daaraan toe — en 't pleit zeker voor zijn goed inzicht in de natuur — elk dier is maar gedeeltelijk nuttig en schadelijk.« Ik weet het, vele vogels, zooals uilen eten veel muizen, zijn nuttig voor den landbouw, maar voor mijn bosch zijn ze schadelijk. Ik zag er verleden namelijk één, die op fazanteneieren zat te loeren (!), en nu schiet ik ze maar allemaal weg. Hetzelfde voor alle roofvogels, eksters, kraaien en gaaien. Andere dieren zijn weer nuttig voor den Boschbouw en schadelijk voor den Landbouw. De landbouwer moet die maar schieten (alle musschen en vinkvogels bijv.). Egels loeren op kuikens en fazanteneieren, 't is tuig, daarom trap ik die zooveel mogelijk dood. En dan bunzings, hermelijnen, ze zijn allemaal schadelijk voor me. De konijnen moeten uitgeroeid, want ze vernielen de jonge aanplanten. Ook de reeën! En een wild zwijn hebben we nog pas in een hok gevangen en gedood, omdat ook die dieren zeer schadelijk zijn. Enz enz. Maar de man begreep niet, dat hij hierdoor de halve dierenwereld uitroeide, 't evenwicht in de natuur op een vreeselijke manier ging verstoren en dat de ergste gevolgen voor z'n bosschen moest hebben, terwijl hij dacht, die er door voort te helpen. Maar een jachtopziener hoefde dat ook niet te begrijpen, als de wet zoiets maar niet toeliet! 't Is schandelijk!

Als een voorbeeld van de manier, waarop door jagers de vogelfauna wordt uitgeroeid, zal ik — met diens toestemming — eenige zinnen aanhalen uit een brief, dien ik van een harts-tochtelijk jager kreeg: »Als groot liefhebber van jagen moet ik tot mijn spijt erkennen dat hierin veel waars zit. Niet dat ik zelf ooit op roofvogels schiet, doch er zijn in het gezelschap herhaaldelijk personen, die geen specht of anderen gemakkelijk te herkennen vogel kunnen onderscheiden en dan meer schutter, dan jager zijnde de natuur van één van zijn aardigste inwoners

berooven.¹⁾ Den velen jagers bij te brengen, dat torenvalken, buizerden en dergelijke, behalve beschermd ook nog nuttig zijn, lijkt mij moeilijk". En als er een goede oplossing tot opheffing van de jacht te vinden is, „dan schik ik mij direct onder de tegenstanders der jacht".¹⁾ Ik geloof, dat dit genoeg zegt.

Elke maand kan je in *D. L. N.* lezen, dat Notenkrakers zijn geschoten, terwijl de vogelwet 't toch verbiedt. Zwarte spechten en andere zeldzaamheden, die zich in ons land trachten te vestigen, worden, schijnt 't, met alle kracht geweerd. De vogelwet doet er niets tegen.

En daar er toch de *wil* bij onze volksvertegenwoordiging bestaat om den toestand te verbeteren, getuige het tot standkomen der vogelwet, zal zij, als 't blijkt, dat deze wet echter niet uitvoerbaar is, betere en krachtiger maatregelen ter hand nemen.

Maar eerst moet dit blijken! Eerst moet men hooren van al de schandalen, die nog gepleegd worden en die land- en boschbouw in ernstig gevaar brengen. Laten we daarvoor in dit tijdschrift in kleine mededeelingen, dergelijke berichten verzamelen. 't Is hoog tijd, dat er verandering komt! Er is geen oogenblik te verliezen.

De natuurmonumenten behooften alvast te beginnen met het schieten op hun terreinen geheel te verbieden. Dan kan er nog wat gereserveerd blijven, tot 'n nieuwe doeltreffende maatregel genomen is. Maar er is zeer veel spoed bij noodig, om enkele vogelsoorten voor haar ondergang te behoeden.

Wageningen.

D. TOLLENAAR.

¹⁾ Cursiveering van mij. D. T.

NASCHRIFT. Op sommige terreinen, toebehoorende aan de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten wordt *nooit* gejaagd of geschoten. Op andere is de jacht verpacht, maar onder beding, dat alleen op de jachtdieren mag worden geschoten en dat alle andere dieren, dus ook de roofvogels, gaaien, roofdieren enz. met rust moeten worden gelaten.

JAC. P. THIJSSÉ

Bescherming der Nederlandsche Flora. — Bij de Wet van 31 December 1913 is aan de Gemeente Rotterdam toegevoegd het gebied aan den Hoek van Holland. Deze Hoek is van ouds bekend om zijn mooie flora o.a. hebben wij in ons Tijdschrift telkens en weer melding kunnen maken van het voorkomen van de prachtige en zeldzame Bijenorchis (*Ophrys apifera*) in de nabijheid van het fort. De heele duinpanflora is er goed vertegenwoordigd en het was zeer te vreezen, dat de nieuwe drukte daar ter plaatse de bloemen schaden zou. Het graven van den Nieuwen Waterweg heeft ons ook al onze eenige stormmeeuwkolonie gekost, die nestelde aan „het meertje aan den Hoek van Holland.

Gelukkig is het Rotterdamsch Gemeentebestuur beziel met een levendige belangstelling voor natuurschoon, getuige de plannen voor het Parklandschap aan den Kralingschen Plas. Deze belangstelling heeft zich nu ook geuit ten opzichte van de flora aan den Hoek van Holland door het vaststellen eener verordening tot bescherming van in het wild levende planten aan Den Hoek. Daarbij wordt op poene van een hechtenis van hoogstens zes dagen of een boete van ten hoogste vijftientwintig gulden verboden: in het wild levende planten af te snijden, uit te trekken of uit te graven, te vervoeren of bij zich te dragen, tenzij een persoonlijke, schriftelijke vergunning daartoe door den rechthebbende is verleend, welke vergunning op aanvraag van de dienaren der politie terstond moet worden vertoond.

Het ware te wenschen, dat Rotterdam's voorbeeld ook elders in ons land werd gevolgd, waar een interessante flora te lijden heeft onder de gedachteloze roofzucht van zoogenaamde liefhebbers.

JAC. P. TH.

Abnormaal Katje en Cauliflorie bij els. — Midden Februari 1918 vond ik aan een els een katje, $1\frac{1}{2}$ cm. lang. De onderste centimeter bestond uit meeldraadbloempjes, de versmalde top uit stamperbloempjes. Verder kwamen hier en daar zoo maar aparte bloempjes uit de bast.

Winterswijk.

L. HOVEN.

Een witte scholekster. — Den 19en Juli 1917 zag ik 's avonds aan het strand te Bergen-aan-Zee een vreemden witten vogel in gezelschap van twee scholeksters. Ze stonden aan den zeekant en zochten naar voedsel. Naderbij komende bemerkte ik, dat de witte vogel, dien ik eerst voor een kleine zeemeeuw (*L. canus*) had gehouden, ook een scholekster was. Ik liep vlug naar de kustwacht en vroeg een kijker ter leen. Hiermede gewapend heb ik toen het drietal van zeer dichtbij kunnen gadeslaan. De witte scholekster was even groot als de andere en behalve zijn pooten en snavel, welke bloedrood waren, geheel wit. Hij deed precies als de andere, schreeuwde, liep en vloog op dezelfde manier. Ten slotte vloegen ze op en verdwenen laag over het strand vliegend en luid schreeuwende over de eerste duinenrij. Zou deze vogel een Albino geweest zijn?

Haarlem.

JAN P. STRIJOS.